Format technische vragen beeldvorming 8 juni 2023

Vragensteller	Nr.	Vraag	Antwoord
Lokaal Realisme – PvdA/GroenLinks	1	**Graag stellen de fracties van Lokaal Realisme en GroenLinks/PvdA de volgende vragen ter voorbereiding op de beeldvormende vergadering van donderdag 8 mei bij het agendapunt 3a.1 Scenariokeuze kademuren Noord- en Zuidzijde Haven.** **Op pagina 2 wordt er conform de reacties bij scenario 1 gesproken over: 'Herstel oude kademuren met drijvend groen ofwel het herstel van de oude kademuren met optioneel drijvend groen'. Als we het besluit met betrekking tot scenario 1 lezen, dan staat er uitsluitend: 'Herstel oude kademuren met drijvend groen'.** TV 1: Wat moeten we verstaan onder 'optioneel' drijvend groen? Aanvullende vraag: is er ook uitgezocht hoe scenario 1 gesplitst kan worden naar kosten als het gaat om inclusief drijvend groen en exclusief drijvend groen?	Gemeenteraad wordt gevraagd om een richtinggevend besluit, waarbij een afweging gemaakt wordt tussen cultuurhistorie, erfgoed alsook klimaatadaptatie, duurzaamheid en vergroening. In de besluitvormingsdocumenten zijn hiervoor visualisaties opgenomen, echter zijn dit geen (uitgewerkte) plannen. Het gaat om de weergave van principes, waarna verdieping plaats zal vinden t.b.v. een voorlopig ontwerp, een definitief ontwerp en vervolgens een uitvoeringsontwerp. Gezien de gemeentelijke duurzaamheidsambities (klimaatadaptatie, vergroening t.b.v. biodiversiteit) is de suggestie opgenomen voor 'drijvend groen*****'. Deze suggestie zal in het vervolgtraject nader onderzocht worden, o.a. via omgevingsparticipatie. Dit heeft – in deze vorm – geen noemenswaardige financiële impact op de investeringsbehoefte. ***** 'Drijvend groen' zijn vlotten met water minnende beplanting die constructief volledig los liggen van de kademuren. Hierdoor kan de haven vergroenen zonder de historische uitstraling van de kademuren te beïnvloeden. Voorbeelden zijn o.a. te vinden in de haven van Almelo en in de haven t.h.v. de Markendaalseweg in Breda.
	2	**Met het oog op een mogelijk historische opwaardering van De Ham.** TV 2: Is er gekeken naar een meerjarig financieel haalbare visie waarbij De Ham historisch wordt verbonden met de Noordzijde Haven? In aanvulling hierop: voorgaande vraagstelling in relatie tot de drie uitgewerkte varianten.	Voor locatie De Ham is allereerst de doelstelling om de locatie veilig te stellen, zodat de bouwhekken verwijderd kunnen worden. Parallel aan het traject van de kademuren worden de opwaarderingsmogelijkheden onderzocht en verwoord in een ontwerp. Ook hiervoor is een richtinggevend besluit van belang, zodat synergie in het gebied behouden kan worden. Deze ambitie wordt optioneel meegenomen in de aanbestedingsprocedure, zodat – daar waar mogelijk – kansen benut kunnen

			worden. Deze investeringsbehoefte is niet opgenomen in de voorliggende scenario's. Dit is een parallel traject, waarbij bestaande middelen en/of aanvullende middelen (subsidie en/of aanvullende besluitvorming gemeenteraad t.z.t.) nog georganiseerd moeten worden.
	3	**In scenario 1 wordt gesproken over mogelijke raming van kosten tussen de €3 en €5,8 miljoen.** TV 3: Op grond van welke concrete eisen/(deel)investeringen zit er een verschil van €2,8 miljoen in de laagste en hoogste financiële prognose? Graag een volledige onderbouwing hierop.	Voorliggend scenario kan op diverse wijze uitgevoerd worden. Het is mogelijk om de bestaande kade te versterken met geboorde buispalen of door het toepassen van een steunmuur (jet-grouten). Uit het vervolgtraject zal blijken welke methodiek het beste toepasbaar is. Ook in relatie tot uitvoeringsrisico's. Daarnaast zullen ook optimalisatiekansen nader onderzocht worden door bv. het toepassen van nieuwe technieken. Voorliggende informatie is gebaseerd op een civieltechnische verkenning, waarbij ook marktpartijen geraadpleegd zijn.
	4	TV 4: Zit in de raming ook (veiligheids)investeringen met betrekking tot het wandelpad voor bijvoorbeeld kinderen en ouderen? Hierbij te denken aan een hekwerk of andere middelen.	Uiteraard wordt rekening gehouden met deze aspecten. In het vervolgtraject zullen deze verder vormgegeven worden.
	5	TV 5: Waarop baseert de gemeente dat, ten opzichte van de andere twee varianten, scenario 2 ook een waterverbetering kan opleveren?	De waterkwaliteit wordt nadelig beïnvloed door het bij zware buien overstorten van afvalwater uit het rioolstelsel**.** Een natuurvriendelijke oever heeft een positief effect op de flora en fauna, alsook biodiversiteit. Daarnaast heeft de vegetatie op deze oever een vermogen om een deel van de in het water voorkomende nutriënten op te nemen. Desondanks is het niet zo dat de waterkwaliteit dusdanig toeneemt dat deze effecten ertoe leiden dat er een goede waterkwaliteit ontstaat. Daarvoor worden andere maatregelen elders in het systeem voorzien.
	6	**In scenario 3 zal er geen sprake zijn van (gedeeltelijk) verlaagde kade. Hierdoor verdwijnt er een natuurlijke oever.** TV 6: Op welke manier kan er bij dit scenario alsnog concreet invulling worden gegeven aan het tegengaan	Scenario 3 kent enerzijds een constructie op kadeniveau en aan de andere zijde een natuurvriendelijke oever. De natuurvriendelijke oever heeft een positief effect op flora en fauna, biodiversiteit alsook hittestress. Inrichting van de openbare ruimte wordt parallel meegenomen aan het traject m.b.t. herstel van de kademuren. Daarbij is het

		van hittestress? Aanvullend hierop: hierbij te denken aan speciale worteldoeken, minder woekerende boomsoorten en het doortrekken van een ‘groene long’ naar de Gedempte Haven.	uitwerken van eventuele vergroening een vast onderdeel. In scenario 3 ontstaat door het vergroten van de openbare ruimte op de kade genoeg ruimte om hier bomen te planten zonder dat deze andere (gebruiks)functies van de kade verdringen.
	7	**Er zal van ‘gevel tot gevel’ worden gewerkt.** TV 7: Wordt de in de bestrating aanwezige infrastructuur ook vervangen op het moment dat de straat openligt?	In de projectenprogrammering zijn voor 2025, 2026 en 2027 middelen opgenomen voor riolering, verharding en groen.
	8	**Om het aantal riooloverstorten en de hoeveelheden regen- en riolwaatermengsel per noodoverstort te beperken, wordt de riolering vervangen door een zogenaamd ‘gescheiden stelsel’.** TV 8: Wordt het hemelwater dan afgevoerd naar de Kaai of elders?	Uitgangspunt is om het hemelwater waar het kan, zo snel mogelijk richting het oppervlakte water te brengen.
	9	Wat is er nodig ten behoeve van de waterkwaliteit in de Kaai? 9.2: Hoe is het gesteld met de waterkwaliteit op dit moment? 9.3: Naar welke waterkwaliteit willen we toe en wanneer willen we dit bereikt hebben? Aanvullend hierop: Wat is daarvoor dan nodig?	Waterkwaliteit is een zeer breed begrip. Water dat vanuit het landelijkgebied via de Zoom Bergen op Zoom instroomt bevatten al veel nutriënten. Dit water wordt nog aangevuld door extra voedingsstoffen vanuit afstromend hemelwater en riooloverstorten. Een natuurlijke balans met helder water met veel doorzicht is daarom niet haalbaar in het gebied. Stilstaand water is gevoelig voor algenbloei. De uitdaging zit erin om het water in beweging te houden en waar het kan zoveel mogelijk te verversen. De overstort in de Oude Binnenhaven was vanaf het ontstaan van Bergen op Zoom de uitstroom van het stedelijk water. Sinds de jaren 70 wordt het water afgevoerd naar de zuivering Bath. De uitstroom is toen voorzien van een overstort. Door de realisatie van een first flush overstort nabij Plaatvliet kan het overstortvolume in de Oude Binnenhaven met 60% worden gereduceerd. Voorkomen gaat niet, omdat bij riolering geldt: vol is vol. Nu is het eerste wat over de overstort gaat het vuilste en wordt door bijmenging van steeds meer regenwater,

			schoner. Planten hebben een positieve bijdragen aan de waterkwaliteit. Een andere kwaliteitsverbetering die in voorbereiding is, is het rond kunnen pompen vanuit de Oude Vissershaven naar de Oude Binnenhaven en de kop bij de brandweer. Bij de kop van de brandweer wordt het water langs planten geleidt. Dit zorgt ervoor dat het water in beweging blijft en er zoveel mogelijk zuurstof wordt toegevoegd aan het systeem. De laatste verbetering die getroffen gaat worden is Parkvijver en Pielekeswater gaan benutten als waterbuffer en deze via de brandleiding, onder de Grebbe door, laten afwateren op de Oude Binnenhaven. Dit om het water zoveel mogelijk te spoelen. In de huidige situatie hebben we geen last van Blauwalgen bloei, maar we gaan de hiervoor omschreven maatregelen treffen om de kwaliteit verder te verbeteren. We streven naar een zo hoog mogelijke kwaliteit binnen de mogelijkheden. Het gehele watersysteem passen we waar mogelijk stapsgewijs aan. Feit is dat 1/3 van Bergen op Zoom via de Grebbe en langs de Oude Binnenhaven afwatert. Dit is niet zomaar aangepast.
	10	Met welk water staat de Kaai in verbinding? Zo niet, wat is ervoor nodig om dit te verbinden met een andere waterverbinding?	Zie beantwoording vraag 9.
	11	Is het noodzakelijk om een parkeerstrook te behouden ten opzichte van de Gedempte Haven andere parkeervoorzieningen? Aanvullend hierop: hoe is dit in relatie tot de vigerende parkeernormering?	Volgens onze gegevens zijn er voldoende parkeerplaatsen. In de besluitvormingsdocumenten zijn visualisaties opgenomen, echter zijn dit nog geen (uitgewerkte) plannen. Het gaat om de weergave van principes, waarna verdieping plaats zal vinden t.b.v. een voorlopig ontwerp, een definitief ontwerp en vervolgens een uitvoeringsontwerp. Inrichting van de openbare ruimte volgt in deze verdiepingsslag. Optimalisatiemogelijkheden m.b.t. parkeren is een vast onderwerp in dergelijke

			trajecten. Bij dit project is geen relatie tot de huidige nota parkeernormering. Parkeernormering geldt bij nieuwbouw en verbouw van gebouwen. Hiervan is geen sprake in dit project.
	12	**Wat wij uit het voorstel opmaken is dat er een principiële keuze dient gemaakt te worden tussen cultuurhistorie, erfgoed alsook leefbaarheid en vergroening tussen de scenario's.** **TV 12:** Hoe principieel is deze keuze als er ook varianten mogelijk zouden moeten zijn met focus op zowel cultuur, als veiligheid, groen en leefbaarheid? In hoeverre is het "uitgesloten" dat er alleen maar de genoemde varianten kunnen worden gebundeld onder cultuurhistorisch, leefbaarheid of vergroening? Maw: zijn er verdere uitwerkingen aanwezig als het gaat om een combinatie van deze drie principes waarbij er rekening is gehouden met alle genoemde domeinen buiten scenario 2 om?	Gemeenteraad wordt gevraagd om een principiële keuze, zodat duidelijk is aan welke aspecten zij prioriteit geeft. Voorliggende scenario's bevatten allen de verschillende aspecten, echter heeft elk scenario wel een eigen focus c.q. prioriteit. Prioritering heeft een directe invloed op het vervolgtraject, waarbij toegewerkt zal worden naar een ontwerp. Uiteraard zullen we, zoals ook benoemd en daar waar mogelijk, gebruik maken van zgn. koppelkansen. Ter voorbeeld is bij scenario 1 als suggestie drijvend groen opgenomen. Dergelijke opties zullen het vervolgtraject nader onderzocht worden, o.a. via omgevingsparticipatie.
	13	**Afgelopen periode is een verkenning gedaan naar de herstelmogelijkheden van de kademuren. Deze bestaat uit een omgevingsparticipatie, een stedenbouwkundige alsook een civieltechnische verkenning. Daarnaast zijn de subsidiemogelijkheden verkend en is ook verbetering van de waterkwaliteit als één van de meegenomen.** **TV 13:** Waarom zijn, in het kader van de scenario groene varianten, en ook tijdens de werkateliers geen natuurbelangenorganisaties uit de Bergse samenleving meegenomen? Is er überhaupt gebruik gemaakt van hun expertise?	In het vervolgtraject is het mogelijk om gebruik te maken van expertise van belangenorganisaties die gericht zijn op natuur. Een concrete vertaalslag m.b.t. de mogelijkheden op het gebied van duurzaamheid alsook vergroening moet nog plaatsvinden.

	14	**Omgevingsparticipatie: In totaliteit zijn circa 65 personen aanwezig geweest.** **TV 14:** hoe was de communicatiestrategie mbt de omgevingsdialoog? Is het bekend in hoeverre deze participanten ook uit omwonenden bestond en waarom is er alleen gekozen voor omwonenden (een deelgebied van de gemeente, terwijl het de hele gemeente aangaat? Is er volgens dit traject voldaan aan alle eisen van een omgevingsdialoog? In hoeverre acht de gemeente dit als representatief m.b.t. de behoorlijke financiële investeringen die in deze scenario's terugkeren?	Op 17 april jl. zijn de omwonenden geïnformeerd over de resultaten uit de voorverkenning. Mede op basis daarvan wordt gevraagd om een principiële keuze, zodat een vervolgtraject opgestart kan worden. Tijdens het vervolgtraject is communicatie een vast onderdeel en daar waar mogelijk zal ingezet worden op participatie. Het is voor dergelijke projecten niet gebruikelijk om gemeente breed een omgevingsdialoog te voeren. Voor de investeringsbehoefte zijn via het Uitvoeringsplan Moederkredieten alsook de projectenprogrammering financiële middelen gereserveerd.
	15	**M.b.t. scenario 2 alsook scenario 3 zijn de aanwezigen in het algemeen het oneens met versmalling van het wateroppervlakte alsook de natuurvriendelijke oever i.v.m. zorgen m.b.t. onderhoud en overlast door toename flora en fauna.** **TV15:** zijn er in het verleden meldingen bekend van omwonenden met betrekking tot het onderhoud? En in hoeverre zijn deze zorgen terecht? Kunnen scenario 2 en 3 leiden tot nog meer problemen rondom onderhoud?	Groene taluds met wandelpad kunnen zo worden ingericht dat vanaf de kruin (looppad) onderhoud gepleegd kan worden. Het is niks anders als al bestaande groene taluds/watergangen binnen de gemeente.
	16	**Vraag 16 ontbreekt in de nummering**	
	17	**Verder wordt aandacht gevraagd voor de verkeerssituatie. Ondanks de slechte bestrating ter plaatse vindt men dat er te hard worden gereden en zou men graag een verbod zien voor vrachtverkeer.** **TV17**: zijn er in alle scenario's verkeersstromen meegenomen in de overwegingen en in hoeverre kunnen er binnen deze scenario's koppelingen worden gemaakt met een verbod op vrachtverkeer?	In de besluitvormingsdocumenten zijn visualisaties opgenomen, echter zijn dit nog geen (uitgewerkte) plannen. Het gaat om de weergave van principes, waarna verdieping plaats zal vinden t.b.v. een voorlopig ontwerp, een definitief ontwerp en vervolgens een uitvoeringsontwerp. Inrichting van de openbare ruimte volgt in deze verdiepingsslag. Optimalisatiemogelijkheden m.b.t. parkeren alsook de infrastructuur is een vast onderwerp in dergelijke trajecten.
	18	**Het water wordt dan ook als speelelement gebruikt (o.a. met rubberbootjes e.d.). Hierin past zeker niet**	Gemeente heeft regelmatig contact met WSBD alsook RWS. De huidige voorzieningen zijn geaccordeerd door

		het beeld van dode vissen in de haven. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is de gemeente hierover door de waterkwaliteitsbeheerder (WSBD) en de ontvangende beheerder RWS meerdere malen aangesproken. **TV18:** Wat betekent “aangesproken”? Dus wat is hier concreet aan gedaan? En aanvullend: Kan het worden geborgd dat in alle scenario-keuzes dit probleem kan worden voorkomen?	WSB alsook RWS. Desondanks stuurt gemeente aan op verbetering van de waterkwaliteit door de lopende verbetertrajecten. Zie ook voorgaande informatie.
	19	**Uit kostenefficiëntie heeft dan de aanleg van een opvangbak bij de uitstroom Klein Spuihuis of de aanleg van een BBB in de Gedempte Haven de voorkeur.** **TV19**: Hier wordt gedoeld op kostenefficiëntie. Kan er ook duidelijk worden gemaakt hoe duurzaam deze keuze(s) zijn met oog voor zowel klimaatadaptatie, als de dieren (dode vissen) als de (onderhouds)reiniging van het water?	De kostenvermeerdering door de aanleg van een gecombineerde oplossing kademuur en berg bezink voorziening zijn hoger dan de kosten van een separate voorziening. Zo’n separate voorziening is daardoor buiten de scope van het herstel van de kademuren gehouden; het effect van een groene oever is in deze vergelijking slechts bijvangst. Zie ook beantwoording TV9 van de kwaliteitsverbeteringen die getroffen worden.
	20	**In een brief van het college (11 mei 2023) wordt er gesteld dat er een gemeentelijk waterprogramma (GWP) inclusief riolering zal worden opgesteld voor 2024-2027.** **TV20:** In hoeverre zijn de ambities voor dit programma en de daaraan gelieerde waterketenvisie 2030 van belang voor de overwegingen van de scenariokeuze voor de Kademuren? Maw: moet er (technisch) rekening worden gehouden met deze plannen, alvorens er een scenario kan worden gekozen? 20.2:Zo ja, in hoeverre worden de investeringen en kosten(besparingen) die wellicht voort kunnen vloeien uit een nieuw waterprogramma inclusief riolering meegenomen in het financieel plaatje van de kosten voor een scenariokeuze?	Het gemeentelijke waterprogramma (GWP) gaat over de invulling van de gemeentelijke waterzorgplichten (afvalwater, hemelwater en grondwater). De discussie kademuren staan hier los van. Zoals geschetst bij de beantwoording tv9 worden er maatregelen getroffen vanuit de waterzorgplicht ter verbetering van de waterkwaliteit Oude Binnenhaven. Zoals hierboven geschetst staan het GWP en kademuren los van elkaar. Het vervangen van het riool op de kades aan de Noord- en Zuidzijde Haven heeft een geen invloed op de verbetering van de waterkwaliteit. Hiervoor zijn andere projecten bedoeld, zoals frist flusch overstort, suppletie BOS bak Vissershaven, ect).

		20.3: Zo niet, bestaat de kans dat er een nieuw scenario zou kunnen worden ontwikkeld als deze visie, met name als het gaat om de plannen rondom de vervanging van het riool	
	21	**Het creëren van ruimte voor vergroening met wandelpaden, alsook zitgelegenheden komt ten gunste voor de leefbaarheid van de straat c.q. wijk.** **TV21:** Blijkt dit ook uit de omgevingsdialoog dat er behoefte is aan wandelpaden? Aanvullend: Is er nagedacht over hoe zou dit scenario er zowel financieel als op het gebied van groen en water uit komen te zien als die wandelpaden er niet komen?	Tijdens de informatiebijeenkomst d.d. 17 april jl. is gebleken dat de aanwezige bewoners de voorkeur hebben voor scenario 1. Het wel of niet realiseren van een wandelpad i.c.m. een natuurvriendelijke oever heeft geen noemenswaardige financiële impact op de investeringsbehoefte. Het wel of niet realiseren van een wandelpad i.c.m. een constructie op verlaagd kadeniveau heeft eveneens een beperkte invloed. Deze constructie heeft in de basis herstel van de kademuren als doelstelling. Het is daarbij wel mogelijk om op de bovenzijde van deze constructie een wandelpad te realiseren.
	22	**Afhankelijk van scenariokeuze alsook het aanbestedingstraject kunnen ook mogelijk kansen benut worden in relatie met een subsidietraject Erfgoed Deal.** **TV22:** In hoeverre is hier rekening mee gehouden in de geraamde kosten per scenario? En is Erfgoed Deal het enige subsidietraject wat zou kunnen worden ingezet?. Maw: als er voor de groene variant zou worden gekozen, kunnen er dan (ook) andere (duurzaamheids)subsidies worden ingezet?	Er is vooralsnog geen rekening gehouden met mogelijke opbrengsten vanuit een subsidietraject, zoals de Erfgoed Deal. Zoals aangegeven zullen wij parallel aan deze opgave potentiële subsidiekansen blijven monitoren, echter moet men zich bewust zijn van de beperkte concrete bijdrage. In het geval van de Erfgoeddeal gaat het bijvoorbeeld om subsidie op pur sec de elementen die passen binnen haar subsidievoorwaarden, dus niet een bijdrage voor deze opgave in algemene zin.
	23		